

Θέματα Αρχαίων Ελληνικών Θεωρητικής Κατεύθυνσης Γ' Λυκείου 2000

1. Διδαγμένο κείμενο

Πλάτωνος Πολιτεία (360 A.D.)

Και τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειράσθαι τοῦ δακτυλίου εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ οὕτω συμβαίνειν, στρέφοντι μὲν εἴσω τὴν σφενδόνην ἀδήλω γίγνεσθαι, ἔξω δὲ δῆλω αἰσθόμενον δὲ εὐθύς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρά τὸν βασιλέα, ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἀρχὴν οὕτω κατασχεῖν.

Εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίῳ γενοῖσθην, καὶ τὸν μὲν ὁ δίκαιος περιδείτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς ἂν γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὕτως ἀδαμάντινος, ὅς ἂν μείνειεν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἄλλοτρίων καὶ μὴ ἄπτεσθαι, ἔξόν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδεῶς ὅ,τι βούλοιο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγίγνεσθαι ὅ,τι βούλοιο, καὶ ἀποκτείνουσαι καὶ ἐκ δεσμῶν λύειν οὐστίνας βούλοιο, καὶ τᾶλλα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἰσόθεον ὄντα. Οὕτω δὲ ὄρων οὐδέν ἂν διάφορον τοῦ ἐτέρου ποιοῖ ἀλλ' ἐπὶ ταῦτ' ἂν ἴσιεν ἀμφότεροι. Καίτοι μέγα ταῦτο τεκμήριον ἂν φαίη τις ὅτι οὐδεὶς ἐκὼν δίκαιος ἀλλ' ἀναγκασόμενος, ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἰδίᾳ ὄντος, ἐπεὶ ὅπου γ' ἂν οἴηται ἕκαστος οἷός τε εἶσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν. Λυσιτελεῖν γὰρ δὴ οἶεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἰδίᾳ τὴν ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οἰόμενος ὡς φήσει ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων ἐπεὶ εἴ τις τοιαύτης ἐξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδὲν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἄψαιτο τῶν ἄλλοτρίων, ἀδλιώτατος μὲν ἂν δόξειεν εἶναι τοῖς αἰσθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῖεν δ' ἂν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον ἐξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον.

Παρατηρήσεις

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιο σας το απόσπασμα: « Εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίω γενοῖσθην, ... ἔσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν ».

(Μονάδες 10)

B. Να γράψετε στο τετράδιο σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B 1. *ἰσόθεον*: Να εξηγήσετε πώς χρησιμοποιείται η λέξη αυτή στο κείμενο και ποια αντίληψη του αρχαίου κόσμου για το θείο εκφράζει.

(Μονάδες 15)

B 2 . Με βάση τον μύθο του Γύγη ο Γλαύκων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «οὐδείς ἔκων δίκαιος ἀλλ' ἀναγκάζομενος». Σε ποιο σωκρατικό δόγμα αντιτίθεται η άποψη αυτή και με ποια επιχειρήματα υποστηρίζεται στη συνέχεια του κειμένου (ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἰδίᾳ ὄντος, ... διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον);

(Μονάδες 15)

B 3. Ποιες είναι οι τέσσερις θεμελιώδεις αρετές , κατά τον Πλάτωνα, και πώς ενσαρκώνονται στην ιδεώδη πολιτεία του;

(Μονάδες 10)

B 4. Να γράψετε ένα συνώνυμο της αρχαίας ελληνικής για καθένα από τις παρακάτω λέξεις :

βούλομαι, φημί, οἶομαι, φόβος, δρῶ.

(Μονάδες 10)

2. Αδίδακτο κείμενο

Ισοκράτους Νικοκλής 27 – 28

Ὡς δὲ προσηκόντως τὴν ἀρχὴν ἡμεῖς ἔχομεν, πολὺ τούτου συντομώτερος καὶ μᾶλλον ὁμολογούμενος ὁ λόγος ἐστίν. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι Τεῦκρος μὲν ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγός, παραλαβὼν τοὺς τῶν ἄλλων πολιτῶν προγόνους, πλεύσας δεῦρο καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς ἔκτισεν καὶ τὴν χώραν κατένειμεν, ὁ δὲ πατήρ Εὐαγόρας ἀπολεσάντων ἐτέρων τὴν ἀρχὴν πάλιν ἀνέλαβεν, ὑποστάς τοὺς μεγίστους κινδύνους, καὶ τοσοῦτον μετέστησεν ὥστε μηκέτι Φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν, ἀλλ' ὥνπερ ἦν τὴν ἀρχὴν, τούτους καὶ νῦν ἔχειν τὴν βασιλείαν;

Γ 1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

(Μονάδες 20)

Γ 2. α) Να γράψετε το θηλυκό γένος των παρακάτω μετοχών στον αριθμό και την πτώση που βρίσκονται:

ὁμολογούμενος, πλεύσας, ἀπολεσάντων, ὑποστάς.

(Μονάδες 04)

β) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στον αντίστοιχο τύπο της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα:

κατένειμεν, ἀνέλαβεν, μετέστησεν.

(Μονάδες 06)

Γ 3. Να χαρακτηριστούν συντακτικώς οι υπογραμμισμένες λέξεις στο απόσπασμα που ακολουθεί:

« ... ὁ δὲ πατήρ Εὐαγόρας ἀπολεσάντων ἐτέρων τὴν ἀρχὴν πάλιν ἀνέλαβεν, ὑποστάς τοὺς μεγίστους κινδύνους, καὶ τοσοῦτον μετέστησεν ὥστε μηκέτι Φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν, ἀλλ' ὥνπερ ἦν τὴν ἀρχὴν, τούτους καὶ νῦν ἔχειν τὴν βασιλείαν;».

(Μονάδες 10)